

sali in govorili plezalci prvenstvenih smeri **Tominšek, Čop, Jesihova** in še danes vsakdo, ki v njenem vznožju pred vzponom začuti resnost in neizprosost.

Pod težo snega se upogibajo stare smreke prav tako, kot se mi pod težo tovara. Vse je tiho in mirno, narava počiva. Slišimo samo svoje globoko, sunkovito dihanje in škripanje snega pod nogami. Sam pri sebi si ponavljam refren, ki se mi že ves dan vrti v glavi, pregnati pa ga ne morem: »Delam, delam, delam, delam kot zamorc...« Naivnež – kot da ne bi že jutraj vedel, kaj vse me še danes čaka!

Brez besed nadaljujemo drug za drugim v nastajajoče jutro. Namesto da bi zavili levo po zaledeneli planinski poti Čez Prag ali desno proti Luknji, jo mahemo naravnost pod levi del Stene. Zaradi trdega snega, zbitega od plazov, ki prihrumijo preko kilometer visokega zidu, smo še v mraku na čevlje natakili dereze.

Skozi misli mi potujejo slike starih mož, divjih lovcev, ki so preko skalnih pragov, ki jih plezamo, v lovski strasti in za priboljšek na domači mizi čez težke prehode zalezovali gamse. S sodobno opremo je to danes tura, ki se je lahko povsem varno loti izkušen alpinist ali manj vešč gornik s pomočjo vodnika tudi pozimi. Pred stoletjem pa so bosci ali v nogavicah plezali po skalah, preko katerih se danes prebijamo v vršni del Slovenske smeri.

Grape so polne snega, po gazi pa nas prehitevajo nekateri, ki so v steno vstopili za nami. Pomagajo si z našimi stopinjami in gazjo, pa tudi sicer bi verjetno plezali hitreje. Zgornji del Slovenske grape in Prevcjev izstop sta – tako kot Slovenska smer, najlažja v Steni – razmeroma položna. Na izstopu nas že ujame sonce, ki je zaokrožilo preko vrha Triglava, mi pa se zavihtimo čez rob stene na vznožje Triglavskega ledenika in si privoščimo zasluženo malico.

BRSTIČNI DNEVI NAŠEGA GORNIŠTVA

Leta 1890 naj bi čez vzhodni del Triglavse severne stene prvi plezal **Ivan Berginc**, po domače **Štrukelj**, iz Trente. Ali je res prišel čez, je še vedno predmet razprav, saj ni nobenih dokazov, razen besed, ki pa žal niso iz prve roke. Publicisti, ki se ukvarjajo s tem vzponom, sicer za spremembo niso razdeljeni v dva tabora. Eni napišejo, da je bil prvi, ki je sploh plezal v severni steni Triglava, drugi pa skušajo ta 110 let star domnevno prvenstveni vzpon rekonstruirati in posredno dokazati, da je bil res opravljen.

Konec prejšnjega stoletja naj bi bilo v tistem, vzhodnem delu Stene res veliko gamsov. Divjih in zapriseženih lovcev tudi ni manjkalo. Svet do roba stene ni neprehoden, zato je možno, da je kateri od zagnanih lovcev svoj »revir« zaokrožil do Triglavskega ledenika. Nemara je to prvi storil prav Ivan Berginc, trentarski lovec... (Alpinistični razgledi).

VILA Z RADOVEDNIMI OČMI

Ste že kdaj v hribih od blizu opazovali kavko? Kot majhna, črna vila je. Na tleh nerodno raca, skače s

kamna na kamen, obrača glavo in z živimi očmi pogleduje, kaj se dogaja za bližnjo skalo. Kaže, kot da se ničesar ne boji. Velikokrat se vam približa samo na nekaj metrov oddaljenosti. Lakota in boj za vsakdanji kruh, morda pa samo zvedavost ji ne dajo miru, dokler ne vtakne svojega rumenega kljuna v vsako najmanjšo razpoko. Verjemite ali ne, če ste potrpežljiv človek dobre volje in odprtega srca, vam bo jedla z roke!

Še najbolj je podobna radovedni gorski sraki. Pred njo ne ostane nič skrito. Tudi v najbolj zakotnih dolinah in stenah jo lahko najdete. Mislite, da ste tukaj, Bogu za hrbtom, čisto sami. Ni treba dolgo čakati, da bi spoznali svojo zmoto. Kmalu se v zraku zasliši znani šumeči glas: nekdo je prišel na obisk.

Tudi mi na robu stene privabimo s hrano mlad par. Zaplahutata s krili, preden pristaneta in se spretno usede na rob snežne razpoke. Koščki jabolk, rozine in kruh kot po tekočem traku romajo v njuna rumena kljuna. Vedno bližje poskakujeta za hrano, nazadnje pa zabuhajeta s krili prav do dlani, na kateri se skrivajo drobte.

Slabe izkušnje z gorniki verjetno res še nimata, razpredamo med tem, ko se odločamo za nadaljevanje poti. Sprva smo nameravali današnjo turo že končati in skozi dolino Za Cmirom oddekatati ali odsmučati v dolino. Toda bližina Kredarice in vrha Triglava nas premamita, da jo preko poleti vse bolj izginjajočega Triglavskega ledenika uberemo navzgor. Prijatelji, ki jih srečamo na poti, nam dajo nekaj hrane in posodijo denar za prenočišče, ki ga najdemo v delno odprtem domu na Kredarici. Meteorologi nam postrežejo s čajem, ki smo ga še

Črna Marija v Trenti

ŽELJKO KOZINC

Le vrh stihov jo ugledaš.

Ko vrh gore leze rak luči.

*Kjer bister kakor potok v senci jeza
svit dehti.*

Vso noč si z mehkih zvezdnih jež

njen zven pretakal

v beli sen.

Vso noč je črni dren cvetel

kot srež.

*Zdaj se vsakdanja črnobela roža
več ne izmika.*

Le bela noč iztika

*iz ojes mir sanj, da sveži mit
smrt boža.*

Vsak dih poslej je del miru.

Vsak stih je črni cvet strahu.

Čas pa je tih.